

Managementadviseur in Mongolië

Undral

Undral is revalidatiearts in ons ziekenhuis, 31 jaar oud, een krachtige persoonlijkheid. Sinds een paar maanden werkt ze niet meer. Ze is ziek. In een aantal gesprekken vertelde ze haar geschiedenis en die is zo schrijnend dat ik die, met haar toestemming, voor u beschrijf. Het verhaal van deze collega illustreert de ongelijkheid in de kansen op gezondheid en leven, en het verschil hierin tussen ons kleine luxeland en dit ontwikkelingsland.

In 1998 kreeg Undral, toen medisch studente, hepatitis B. Ze werd twee maanden in het ziekenhuis opgenomen. Geleidelijk herstelde ze en hervatte zij haar studie. Drie jaar later, in 2001, beviel Undral in ons ziekenhuis van een zoon. De baby stierf zestien uur later. Ze weet nog altijd niet waarom, alleen herinnert ze zich dat hij blauw werd.

In 2003 groeide haar buik en dat bleek drie redenen te hebben: een vergrote lever met cirrose, ascites en een nieuwe zwangerschap. Ze moest ook artsexamen doen. In Mongolië bestaat dit uit een serie zware tentamens; Undral wilde ze absoluut halen. Ze stelde een maand lang alle behandelingen uit, ook de geadviseerde abortus. Op de dag na het laatste tentamen is die verricht.

In 2003 groeide haar buik en dat bleek drie redenen te hebben: een vergrote lever met cirrose, ascites en een nieuwe zwangerschap. Ze moest ook artsexamen doen. In Mongolië bestaat dit uit een serie zware tentamens; Undral wilde ze absoluut halen. Ze stelde een maand lang alle behandelingen uit, ook de geadviseerde abortus. Op de dag na het laatste tentamen is die verricht.

Het ging haar daarna, ondanks alles, redelijk goed. Ze specialiseerde in Ulaanbaatar (duur: één jaar) en kwam terug naar haar geboortegrond om in het ziekenhuis van Choibalsan te werken. Eind 2006 werd ze weer ziek. Undral heeft ascites, haar nieren functioneren slecht en ze is erg vermagerd. Al diverse keren is een grote hoeveelheid pleuravocht weggehaald, gevolg van tuberculose. Ze heeft grote zorgen om haar familie, die zich diep in de schulden heeft gestoken om medicijnen voor haar te kopen. Zo diep dat gedwongen verkoop van hun appartement dreigt omdat ze de hypotheek niet meer kunnen betalen. Undral woont er met haar werkeloze echtgenoot, haar ouders, een zus en een broer op drie kamers.

Ze vertelt dat ze in vier dagen tijd één miljoen tugriks (650 euro) heeft besteed aan medicijnen. Dat komt overeen met haar inkomen van ongeveer acht maanden.

Studievrienden van Undral hebben geld bij elkaar gebracht voor albumine. Het spul zit in een flesje waarop alleen Duitse tekst staat; niemand kan het lezen. Verder krijgt ze nog injecties met L-ornithine L-aspartaat (Hepa-merz), dat volgens de fabrikant encefalopathie kan voorkomen. Ze had dat recentelijk korte tijd en vertelt daar vol afschuw over.

Undral probeerde ook traditionele geneeskunde, hoewel ze daar met haar medische achtergrond niet erg in gelooft. Maar haar familie wel. Zo heeft ze een hele tijd de urine van haar moeder gedronken. Het schijnt een probaat middel te zijn tegen allerlei kwalen.

DE FOTO IS HELAAS
NIET BESCHIKBAAR
VOOR INTERNET

Nu vraagt ze mijn mening over een operatie. Elk jaar komen een paar Zwitserse artsen in Ulaanbaatar opereren en als je de juiste mensen kent, dan kun je misschien op het operatieprogramma komen. Die kent ze niet, dus veel kans is er niet. Mogelijk zal het aanleggen van een portocavale shunt de aanmaak van ascites en de kans op bloedingen in de oesofagus verminderen, maar zeker is dat niet.

Studie in Harrison's - aanwezig, maar niemand kan Engels lezen - en overleg via e-mail met een bevriende collega in het Erasmus MC maken duidelijk dat opereren geen zin heeft.

Er blijft weinig over. In Nederland zou ze de selectieprocedure voor een transplantatie ingaan, hier kan dat niet. De techniek en de infrastructuur die voor donors moet zorgen, zijn afwezig. De dichtstbijzijnde mogelijkheid is China, maar dat kost veel geld en dat heeft ze niet.

Undral is op vrijdag 27 april thuis gestorven. ■

Maarten Stoffels,
arts n.p., managementadviseur ziekenhuis te Choibalsan, Mongolië, als ontwikkelingswerker uitgezonden door VSO